

Basisondersteuning

In deze paragraaf volgt een beschrijving van de afspraak, opgesteld door enkele samenwerkende schoolbesturen, die binnen het samenwerkingsverband is gemaakt over de basisondersteuning.

Basisondersteuning is feitelijk het *aanbod* op het gebied van passend onderwijs en ondersteuning, dat van alle basisscholen in het samenwerkingsverband verwacht mag worden. Bij het beschrijven van het aanbod van basisondersteuning kan de indeling die gebruikt wordt in het Referentiekader, behulpzaam zijn. Deze indeling gaat uit van een afspraak over basisondersteuning op basis van vier onderdelen:

1 *Basiskwaliteit:*

de kwaliteit op basis waarvan de inspectie voor het onderwijs een school een basisarrangement verstrekt.

2 *De onderwijsondersteuningsstructuur op school:*

de aanwezige expertise in het team en de samenwerking met andere scholen en ketenpartners. Hier worden ook de preventieve programma's van de ketenpartners vanuit welzijn en jeugdhulp omschreven, die gericht zijn op opgroei- en opvoedproblemen (bijvoorbeeld vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin).

3 *Planmatig werken:*

het structureel en planmatig werken aan en verbeteren van de indicatoren Zorg en begeleiding uit het toezichtskader van de inspectie van het onderwijs.

4 *Preventieve en licht curatieve interventies:*

onder preventie verstaan we de basisondersteuning voor alle leerlingen die er op is gericht om tijdig leerproblemen en opgroei- en opvoedproblemen te signaleren. Onder licht curatieve interventies verstaan we lichte ondersteuningsarrangementen voor bijvoorbeeld dyslexie/dyscalculie of meer of minder dan gemiddelde intelligentie, de fysieke toegankelijkheid van het schoolgebouw en een medisch protocol. In zowel de preventieve als de licht curatieve zin worden afspraken gemaakt met de gemeenten. Deze zijn terug te vinden in hoofdstuk 7. Hier wordt ook de aanvullende jeugdhulp beschreven, die zich richt op opgroei- en opvoedvraagstukken.

Onder de basisondersteuning vallen niet alleen specifieke ondersteuningsmogelijkheden van de school, maar ook preventieve ondersteuning en maatregelen die bedoeld en/of beschikbaar zijn voor alle leerlingen. Daarbij kan gedacht worden aan IB, RT, inzet van deskundigen en/of materialen in de school. Het niveau van de basisondersteuning wordt beschreven in zowel het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband als in het schoolondersteuningsprofiel van elke school en behoort vastgesteld te worden door de samenwerkende besturen binnen het samenwerkingsverband.

Wettekst

artikel 18a lid 8 sub a Wpo

8. Het ondersteuningsplan omvat in elk geval:

a. de wijze waarop wordt voldaan aan het tweede lid, tweede volzin, waaronder tevens zijn begrepen de basisondersteuningsvoorzieningen die op alle vestigingen van scholen in het samenwerkingsverband aanwezig zijn,

(.....)

artikel 18a lid 2 Wpo

Een samenwerkingsverband omvat alle binnen een gebied als bedoeld in het derde lid gelegen vestigingen van scholen, scholen voor speciaal onderwijs en scholen voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, voor zover daaraan speciaal onderwijs wordt verzorgd, behorend tot cluster 3 en 4, bedoeld in de Wet op de expertisecentra, met uitzondering van vestigingen waarvoor het bevoegd gezag is aangesloten bij een landelijk samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen, bedoeld in de vorige volzin, te realiseren en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.

Referentiekader pag. 11, 12

2.4 Basisondersteuning

Het begrip basisondersteuning staat niet in de wet. Nadere definiëring is daarom noodzakelijk. Ouders moeten weten wat zij tenminste van iedere school in de regio mogen verwachten als het om onderwijsondersteuning gaat. Daarmee wordt ook duidelijk welke bekwaamheidseisen aan het personeel kunnen worden gesteld. Een verbreding van interventies in de onderwijsondersteuningsstructuur binnen de school heeft immers consequenties voor het handelen van professionals. De competenties en bevoegdheden die nodig zijn om meer onderwijsondersteuning binnen de school te organiseren moeten binnen de school (al dan niet met inzet van anderen) beschikbaar zijn. Het is de opdracht voor scholen en schoolbesturen om tot een continuüm van onderwijsondersteuning te komen. Basisondersteuning vormt hiervoor het fundament, zodat vervolgens de gezamenlijke besturen tot een efficiënte en transparante verdeling van onderwijsondersteuningsmiddelen komen. Basisondersteuning kan verschillen per samenwerkingsverband, maar wordt binnen één samenwerkingsverband eenduidig geformuleerd. Het is aan de schoolbesturen en het samenwerkingsverband om het ambitieniveau gezamenlijk te bepalen en in beleid te operationaliseren.

We omschrijven basisondersteuning als het door het samenwerkingsverband afgesproken geheel van preventieve en lichte curatieve interventies die binnen de onderwijsondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau, eventueel in samenwerking met ketenpartners, worden uitgevoerd. We gaan hierna op de vier aspecten van basisondersteuning in.

Preventieve en licht curatieve interventies

Onder preventie verstaan we de basisondersteuning voor alle leerlingen die er op is gericht om tijdig leerproblemen en opgroei- en opvoedproblemen te signaleren.

Vroegtijdige signalering vereist de aanwezigheid van diagnostische expertise en kan al dan niet in samenwerking met ketenpartners worden georganiseerd. Ook de zorg voor een veilig schoolklimaat (zowel voor leerlingen als medewerkers) maakt deelt uit van de basisondersteuning.

In de beschrijving van basisondersteuning worden vervolgens ten minste afspraken vastgelegd over lichte curatieve interventies:

- 1 een aanbod voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie (conform de protocollen);
- 2 onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer of minder dan gemiddelde intelligentie. De begrenzing van ondersteuning voor leerlingen op basis van IQ alleen wordt vermeden;
- 3 fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen die dit nodig hebben;
- 4 (ortho-)pedagogische en/of orthodidactische programma's en methodieken die gericht zijn op sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen.
- 5 een protocol voor medische handelingen;
- 6 de curatieve zorg en ondersteuning die de school samen met ketenpartners kan bieden;

Bovengenoemde interventies zijn structureel beschikbaar voor en/of binnen de school en moeten de continuïteit in de schoolloopbaan van een leerling ondersteunen. Voor alle genoemde interventies geldt dat een diagnose behulpzaam is voor het inzetten van handlungsgerichte aanpak. Er wordt geen indicatie afgegeven die recht geeft op extra (leerlinggebonden) financiering.

Ondersteuningsstructuur

Het tweede aspect van basisondersteuning is de inrichting van de ondersteuningsstructuur. In het ondersteuningsprofiel van de school wordt in ieder geval aangegeven wat de expertise is van het (ondersteunings-)team voor wat betreft preventieve en (licht) curatieve interventies en hoe die zichtbaar worden in onderwijsorganisatie van de school. Ook wordt aangegeven hoe de specifieke expertise van samenwerkende scholen wordt benut en met welke ketenpartners wordt samengewerkt.

Planmatig werken

Het derde aspect van basisondersteuning is planmatig werken. De indicatoren Zorg en begeleiding, zoals die door de onderwijsinspectie in het toezichtkader voor po en vo zijn vastgelegd, vormen hiervoor het uitgangspunt.

Kwaliteit van de ondersteuning

Kwaliteit is het vierde aspect van basisondersteuning. Het criterium hiervoor is het landelijk vastgestelde toezichtkader van de onderwijsinspectie waarin een minimumnorm voor basiskwaliteit wordt genoemd: de leerprestaties (po) en opbrengsten (vo) van de school zijn tenminste voldoende en daarnaast voldoen het Onderwijsleerproces of de Zorg en begeleiding aan de gestelde norm.

Kantelen van Zorg naar Onderwijs

Goed onderwijs is de beste preventie!

De versterking van de kwaliteit van de basisondersteuning vormt een grote uitdaging voor alle betrokkenen! Het begrip basisondersteuning is niet vastgelegd in de wet. Wel ligt er de opdracht voor scholen en schoolbesturen om tot een continuüm van onderwijsondersteuning te komen. De basisondersteuning vormt hiervoor het fundament en bestaat uit vier elementen:

- Minimumnormen voor basiskwaliteit van het onderwijs,
- cyclisch planmatig werken,
- inrichting van de ondersteuningsstructuur,
- lichte curatieve en preventieve interventies

Dit passend neerzetten, specifiek op maat voor deze leerlingen, bij deze leraren, in deze groep, in deze school, in deze context van samenwerkende scholen, binnen de gevoelde maatschappelijke opdracht doet een appèl op alle leraren, IB-ers, kwaliteitsondersteuners, zorgcoördinatoren, leidinggevenden, coördinatoren en directeuren passend onderwijs. Voldoen aan het referentiekader Passend onderwijs en wettelijk kader is een begin, vervolgens vanuit een schoolontwikkelingsgedachte, daadwerkelijk een boost geven aan de basiskwaliteit is een opdracht voor de toekomst.

Goed onderwijs weerspiegelt competentie

Goed onderwijs behoeft ieders positieve intentie

Goed onderwijs vraagt om gerichte interventie, namelijk het bewust kantelen van zorg naar onderwijs.

Doelgericht in de situatie, op de werkplek, werkend vanuit hetgeen er al is bij leraren, IB-ers, kwaliteitsondersteuners, zorgcoördinatoren, leidinggevenden, bestuurders, directeuren passend onderwijs en ouders. Met oog voor de onderwijsbehoeften van de leerlingen en alle andere betrokkenen.